

УДК 327.7

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ЯПОНІЇ В ООН

**УДОВІК В.В.,
аспірант Одеського
національного університету
імені І.І. Мечникова,
Інститут соціальних наук,
кафедра історії та
світової політики**

У статті розглядаються історична ретроспектива, а також сучасний стан діяльності Японії в ООН. Автор розглядає співпрацю Японії з ООН в таких сферах, як забезпечення міжнародного миру та безпеки, нерозповсюдження ядерної зброї, реформування Ради Безпеки ООН, а також аналізує еволюцію політики Японії по відношенню до цієї організації.

Ключові слова: зовнішня політика Японії, ООН, міжнародні відносини.

З моменту вступу Японії в Організацію Об'єднаних Націй (ООН) пройшло більше 50 років. За півстоліття значно змінилася міжнародна ситуація. Закінчення холодної війни, а також розвиток процесу глобалізації у значній мірі вплинули на роль ООН у світі. Нові виклики міжнародному миру та безпеці поставили на порядок денний проблему підвищення ефективності цієї організації. Політика Японії відносно ООН також зазнала значних змін, вийшовши за рамки гуманітарної й економічної співпраці. Участь Японії в миротворчій діяльності ООН, підтримка антитерористичної операції США в Афганістані, а також участь в реконструкції Іраку відкрили нову еру в її зовнішній політиці.

Японія, що знаходилася під окупацією США з серпня 1945 р. по квітень 1952 р., відновила свою незалежність в результаті підписання Сан-Франциського мирного договору 8 вересня 1951 р., після чого відразу подала заявку на вступ в ООН. Проте, аж до 1955 р. її кандидатура відхилялася через вето СРСР при голосуванні в Раді Безпеки ООН (РБ

ООН), що було пов'язано з неврегульованістю стосунків з ним. Ця обставина змусила уряд Японії розпочати активну дипломатичну підготовку до вступу Японії в ООН. У квітні 1955 р. Японія взяла участь у Бандунзькій конференції, 17 учасників якої на той момент вже були членами ООН. У завершальному комюніке учасники конференції звернулися до РБ ООН з проханням підтримати прийняття в ООН Йорданії, Камбоджі, Лаосу, Лівії, Непалу, Об'єднаного В'єтнаму, Цейлону і Японії з побажанням - при розподілі місць непостійних членів Ради Безпеки застосовувати географічний принцип відносно представництва країн Азії і Африки. У зв'язку з цим восени 1955 р. між західним і східним блоками розгорнулася тактична боротьба з питання підтримки вступу нових членів в ООН. США внесли на розгляд Генеральної Асамблеї пропозицію про прийняття в ООН Японії та інших 18 держав, проте вона не знайшла підтримки через протистояння з СРСР¹.

Значною подією на шляху вступу Японії в ООН стало відновлення дипломатичних стосунків з СРСР у 1956 р. У жовтні цього року Прем'єр-міністр Японії Хатояма Дзюн'їтіро відвідав Москву, в результаті чого 19 жовтня 1956 р. була підписана Спільна декларація, що поклала край стану війни між Японією і СРСР. Радянський Союз також заявив про готовність підтримати прохання Японії про її прийняття в члени ООН, у результаті чого вона стала членом ООН 18 грудня 1956 р.² Слід зазначити, що з цієї нагоди Міністр закордонних справ Японії Сігеміцу Мамору заявив про прагнення японського народу до "миру на усі часи", а також відмітив, що Японію можна вважати "мостом між Сходом і Заходом"³.

У 1957 р. в зовнішній політиці Японії були проголошені три найважливіші зовнішньополітичні принципи, одним з яких був принцип "прихильності ООН" (два інші - "співпраця з вільним світом", а також "дипломатія в якості азійської держави")⁴. Проте, чи можна говорити, що Японія дійсно віддавала пріоритет принципу прихильності ООН у своїй зовнішній політиці? Професор Токійського університету, заступник Постійного представника Японії в ООН, а також Надзвичайний і Повноважний Посол Японії в ООН (2004–2006 рр.) Кітаока Сін'їті вказав, що цей принцип "був лише зафіксований в Блакитних книгах з дипломатії в 1957 р. і 1958 р., після чого зник"⁵, оскільки на порядку денному післявоєнної Японії, в першу чергу, стояла проблема перегляду договору про безпеку з США, а з 1960-х рр. – проблема повернення Окінави. Ясусі Акасі, який займав важливі пости в ООН, звернув увагу на те, що, насправді, тільки другий принцип зайняв пріоритетне місце в післявоєнній зовнішній

політиці Японії, що закріплено в Блакитній книзі 1959 р.⁶ Приділивши максимальну увагу вирішенню проблем власного економічного розвитку, Японія йшла у фарватері зовнішньополітичного курсу США, прикладом чого може служити підтримка Японією Тайваню як китайського представника в ООН. Цей зовнішньополітичний курс став віддзеркаленням доктрини Йосіди, яка передбачала прискорений економічний розвиток, а також тісний союз із США. Професор Кітаока також зв'язує невідповідність принципу прихильності ООН реальності з нездатністю ООН виконувати свої основні функції в період "холодної війни" через глобальне протистояння між СРСР і США⁷.

Незважаючи на те, що основною проблемою японської дипломатії залишалася підтримка японо-американського союзу, з ростом економічної сили Японії (у 1970-і рр. вона стала членом Великої сімки) стало розширюватися коло її політичних інтересів. Цьому також сприяла міжнародна ситуація, а саме поразка США у війні у В'єтнамі, розрядка в американо-радянських стосунках, а також процес деколонізації і входження в ООН держав, що представляли Рух неприєднання. Прикладом більш незалежного курсу Японії від США у той час може служити позиція Японії щодо засудження апартеїду й палестино-ізраїльського конфлікту в 1970-ті рр. Кікуті Йоакі, Посол Японії в ООН (1986–1988 рр.), відмітив, що під час його перебування в ООН цілому відсоток збігу при голосуванні між Японією і США складав 66 %, тоді як між Великобританією, Ізраїлем і США – більше 90 %⁸. Нові тенденції в зовнішньополітичному курсі Японії закріпились при Прем'єр-міністрі Ясухіро Накасоні. На саміті Великої сімки в 1983 р. він підняв проблему ядерних сил середньої дальності, заявивши про важливість безпеки, й, тим самим, ініціював перехід саміту до політичної проблематики. Проте, незважаючи на це, Японія не була готова брати участь у вирішенні проблем безпеки, а саме у миротворчій діяльності ООН. Це було пов'язано з її географічним положенням, адже захист безпеки Японії сам по собі був важливою стратегією "заходу" в боротьбі з СРСР, що виключало необхідність її діяльності за межами країни. Так, прикладом цього може служити невдала відправка Японією мінного тральщика під час ірано-іракської війни 1980–1988 рр.⁹.

Щодо питання участі Японії в миротворчих операціях, то воно було поставлене на порядок денний відразу після вступу Японії в ООН. Вже у 1958 р. Генеральний Секретар ООН Даг Хаммершельд безуспішно намагався організувати відправку Сил самооборони Японії в Ліван. Слід зазначити, що в період "холодної війни" Японія підтримувала миротворчі операції фінансовим

шляхом*, а з налагодженням відносин між Заходом і Сходом в 1980-х рр. вона почала відправляти цивільні сили для участі в миротворчих операціях. У жовтні 1989 р. Японія направила 27 цивільних осіб у складі Групи по наданню допомоги в перехідний період в Намібії, а в 1989–90 р. – 6 цивільних осіб для участі у спостереженні за виборами в Нікарагуа й на Гаїті¹⁰.

Переломним моментом для Японії стала війна в Персидській затоці 1990–1991 рр. Японський уряд виділив 13 млрд. дол. США для підтримки миротворчої коаліції, але Сили самооборони не взяли безпосередньої участі через конституційну заборону на відправку їх контингенту за кордон. Така позиція Японії викликала міжнародну критику, що змусила японське керівництво переглянути роль Японії у вирішенні міжнародних конфліктів. У 1991 р. Японія направила мінний тральщик у Персидську затоку, а в 1992 р. нею був ухвалений Закон “Про міжнародну співпрацю в забезпеченні миру”¹¹, який санкціонував участь японських військовослужбовців у миротворчих операціях ООН. Слід зазначити, що цей закон санкціонував участь Сил самооборони в контролі виборів; допомозі, керівництві, інспекції в поліцейській службі; допомозі і керівництві в адміністративній службі; медичних послугах; евакуації постраждалих громадян і допомозі в їх поверненні; розподілі продовольства; роботах по транспортуванню, зв’язку, будівництву, ремонту і так далі. Закон визначав участь Сил самооборони в миротворчих операціях ООН при дотриманні наступних принципів: досягнення домовленості між конфліктуючими сторонами про припинення або закінчення військових дій; згода конфліктуючих сторін, включаючи приймаючі держави, на діяльність сил ООН і участь Японії в ній; дотримання нейтралітету, що не допускає підтримки однієї з конфліктуючих сторін; збереження за Японією права на самостійне рішення про відзив свого континенту, якщо яка-небудь з названих умов повністю не виконується; застосування зброї тільки у випадку самооборони.

На підставі закону “Про міжнародну співпрацю в забезпеченні миру” 1992 р. Японія взяла участь у наступних миротворчих операціях: в Анголі (1992 р.), Камбоджі (1992–1993 рр.), Мозамбіку (1993–1995 рр.), Сальвадорі (1994 р.), Сирії (1996 р. – по теперішній час), Східному Тиморі (1999 р., 2002–2004 рр., 2007 р.), Непалі (2007 р. – по теперішній час),

Судані (2008 р. – по теперішній час), а також на Гаїті¹².

Прикладом успіху Японії в процесі її участі в миротворчій діяльності ООН може служити місія в Камбоджі (1992–1993 рр.), куди Японія вперше відправила персонал Сил самооборони. Окрім 16 офіцерів були відправлені 41 спостерігач за виборами, 75 цивільних поліцейських, група з 600 інженерів, а також два транспортних і один логістичний корабель. Японський персонал здійснював контроль за перемир’ям та виборами, а також займався підтримкою порядку, реконструкцією доріг і мостів та логістичними роботами¹³. Цю місію очолив Ясусі Акасі, Спеціальний Представник Генерального Секретаря ООН в Камбоджі, який зіграв важливу роль в процесі переговорів з її лідерами. Він оцінив цю місію як “найпершу, найбільшу й найскладнішу миротворчу операцію після “холодної війни”¹⁴. Слід зазначити, що Японія також стала найбільшим донором Камбоджі у світі: в період з 1992 р. по 2005 р. Нею була виділена сума у розмірі 133 млн. дол. економічної допомоги, 1 млрд. 90 млн. дол. грантової допомоги і 392 млн. дол. технічної допомоги¹⁵. Участь Японії в цій місії була надзвичайно важливою не лише для підвищення її ролі в процесах підтримки міжнародної безпеки, але і для відродження принципу “дипломатії в якості азіатської держави”.

Для участі в миротворчій операції в Анголі (1992 р.) було направлено 3 спостерігачі за виборами: по одному від національного уряду і місцевої влади, а також 1 від приватного сектора¹⁶. У Мозамбіку (1993–1995 рр.) було відправлено 15 військовослужбовців Сил самооборони в якості штабних офіцерів, 3 групи по управлінню перевезеннями загальним складом у 144 людини, а також 15 спостерігачів за виборами¹⁷, а в Сальвадор (1994 р.) – 15 спостерігачів за виборами: 3 – від національного уряду, 1 – від місцевої влади і 11 – від приватного сектора¹⁸.

Японія три рази брала участь в миротворчих операціях у Східному Тиморі. У 1999 р. були відправлені 3 офіцери цивільної поліції, в компетенцію яких входив збір інформації про інциденти та інструктаж місцевої поліції, а також 3 координатори в місцеві структури, такі як Національне поліцейське агентство, а також канцелярію Прем’єр-міністра¹⁹. В 2002 р. Японія направила в Східний Тимор близько 2300 штабних офіцерів і інженерів для здійснення і координації ремонтних робіт доріг, мостів, інфраструктури по водопостачанню і так

* Слід зазначити, що фінансування регулярного бюджету ООН і бюджету операцій по підтримці безпеки відрізняється від фінансування бюджетів держав. Особливість полягає в тому, що спочатку визначається сума передбачуваних витрат, після чого Генеральна Асамблея ООН співвідносить їх зі ставкою внесків держав-членів з урахуванням їх економічного потенціалу. Таким чином, ООН визначає суму внесків кожної держави.

далі. В якості логістичної підтримки були використані кораблі і літаки Сил Самооборони Японії²⁰. В 2007 р. було відправлено 4 штабні офіцери, які увійшли до складу місцевої цивільної поліції, а також 3 координатори²¹.

Станом на серпень 2010 р. сили Японії продовжували брати участь в чотирьох миротворчих операціях, а саме в Сирії (з 1996 р.), Непалі (з 2007 р.), Судані (з 2008 р.), а також на Гаїті (з лютого 2010 р.). З 1996 р. Японія направила в Сирію на Голландські висоти 13 груп по 2 штабних офіцера (остання ротація відбулася в лютому 2009 р.), а також 28 транспортних частин складом по 48 чоловік, які здійснюють логістичну підтримку, постачання їжі та інших запасів²². З 2007 р. до Непалу було відправлено 3 групи офіцерів Сил самооборони загальним складом 18 чоловік в якості військових спостерігачів при місії²³, а в 2008 р. для підтримки миротворчої операції в Судані Японія направила 2 офіцери в генштаб місії²⁴. Що стосується Гаїті, то після ухвалення резолюції СБ ООН №1908 про збільшення персоналу Місії ООН по стабілізації Гаїті, уряд Японії направив туди групу інженерів Сил самооборони.

Насьогодні рівень участі Японії в миротворчих операціях все ще залишається низьким. Дев'ята стаття конституції Японії забороняє направляти персонал Сил самооборони за кордон для участі у військових діях, що представляє головну перешкоду для розширення участі Японії в миротворчій діяльності ООН. Проте, після терористичних атак на США у вересні 2001 р. діяльність Японії в підтримці міжнародної безпеки значно розширилася. У 2001 р. Японія здійснила логістичну підтримку США у війні в Афганістані, направивши кораблі Сил самооборони в Індійський океан. У липні 2003 р. був ухвалений “Закон про спеціальні заходи по реконструкції Іраку”, а в грудні Прем'єр-міністр Японії Дзюнітіро Коїдзумі заявив про відправку 600 офіцерів Сил самооборони в Ірак²⁵, незважаючи на те, що в листопаді в Іраку загинули 2 японських дипломати²⁶.

В контексті діяльності Японії в ООН слід також приділити значну увагу її внеску у розвиток концепції людської безпеки. Вперше термін “людська безпека” був згаданий у 1994 р. в доповіді Програми розвитку ООН, а у 1998 р. прем'єр-міністр Японії Обучи Кейдзо заявив, що посилення людської безпеки є важливою метою зовнішньої політики Японії. Незважаючи на те, що не існує чіткого визначення терміну «людська безпека», на думку Сато Юкіко, Постійного представника Японії в ООН з 1998 р. по 2002 р., “концепція людської безпеки націлена на захист людей від загроз їх життю, джерелам існування, а також їх гідності”²⁷. Слід за-

значити, що Японія здійснила ряд заходів для впровадження концепції людської безпеки в життя. У 1999 р. за ініціативою Японії був створений Фонд безпеки, до якого вона внесла 4,8 млн. дол., а в 2001 р. – Комісія з людської безпеки, членом якої стала Огата Садако, Комісар Генерального Секретаря ООН з питань біженців. Результатом діяльності комісії стала доповідь “Людська безпека зараз”, яку було подано Генеральному Секретарю Кофі Аннана в 2003 р. Японія також внесла 276 млн. дол. (березень 2005 р.) до Фонду людської безпеки, який використовується для фінансування проєктів по боротьбі з бідністю, зниженню випадків захворювання СНІДом, переселенню біженців і т. д. Слід також зазначити, що в період з 1991 р. по 2000 р. японська Офіційна допомога розвитку (ОДР) була найбільшою у світі, зайнявши у 2001 р. друге місце після США: ОДР Японії склала в 2001 р. 9 млрд. 847 млн. дол. США (у 1999 р. – 15 млрд. 323 млн. дол. США, в 2000 р. – 13 млрд. 508 млн. дол. США), а ОДР США – 11 млрд. 429 млн. дол. США. У зв'язку з цим, на думку Кофі Аннана, що пролунала у його доповіді перед парламентом Японії у 2004 р., “світ не зможе досягти Цілей розвитку тисячоліття без технологічної майстерності Японії та її націленості на людську безпеку”²⁸.

Розглядаючи діяльність Японії в ООН, слід зазначити, що Японія, як єдина країна, яка постраждала від ядерної зброї, надає особливе значення міжнародній ядерній безпеці. Її політика в цій області базується на “Основному законі щодо атомної енергії”, а також “трьох без'ядерних принципах”. Стаття 2 “Основного закону щодо атомної енергії”, ухваленого в 1955 р., наголошує, що “дослідження в області використання атомної енергії повинні обмежуватися тільки мирними цілями і проводитися на основі демократичності управління, незалежності, гласності досягнутих результатів і бути вкладом в міжнародну співпрацю”²⁹. Що стосується “трьох без'ядерних принципів” “не виробляти, не ввозити і не зберігати ядерну зброю”, то вони були сформульовані в 1967 р. Прем'єр-міністром Японії Ейсаку Сато, а в 1971 р. прийняті парламентом Японії в якості резолюції. Слід зазначити, що ще в 1957 р. Японія стала членом Міжнародного агентства по атомній енергії, а в 1970 р. підписала Договір про нерозповсюдження ядерної зброї, який ратифікувала в 1976 р. Курс Японії на ядерне нерозповсюдження в ООН активізувався після закінчення “холодної війни”. Починаючи з 1994 р. Японія представляла на розгляд Генеральної Асамблеї ООН проєкти резолюцій по ядерному роззброєнню, більшість яких були прийняті, а в 2006 р. розробила проєкт резолюції “Підтвердження рішучості дома-

гатися повної ліквідації ядерної зброї”, який був схвалений переважною більшістю: 167 – “за”, 3 – “проти” (США, Індія і Північна Корея), 8 утрималися. У цій резолюції Японія призвала до просування переговорів щодо обмеження використання матеріалів, що розщеплюються, й реалізації Договору про скорочення стратегічних озброєнь³⁰.

Японія також приділяє значну увагу питанням ядерної безпеки в Азії. У 1998 р. у відповідь на ядерні випробування в Південній Азії за ініціативою Прем'єр-міністра Японії Рютаро Хасімото був створений Токійський форум по нерозповсюдженню ядерної зброї і роззброєнню, на якому була розроблена доповідь “Перед обличчям ядерної небезпеки: план дій на 21 століття”. Крім того, Японія докладає активних зусиль для вирішення питання ядерної програми Північної Кореї, яка представляє основну загрозу її безпеки. Займаючи місце непостійного члена РБ ООН в 2005–2006 рр. і 2009–2010 рр., Японія внесла важливий вклад в прийняття резолюцій РБ № 1695 і 1874 про засудження ядерних випробувань в Північній Кореї.

Для розуміння ролі Японії в ООН слід розглянути розмір її внесків до бюджету цієї організації. На момент вступу в 1956 р. внесок Японії складав 2,19%³¹. З ростом ВВП Японії її внесок зростає, випередивши внески більшості постійних членів РБ ООН. У період з 2004 р. по 2006 р. внесок Японії був приблизно 19,5 %, тоді як внесок США – 22 %, найбільший допустимий внесок в ООН. З 2006 р. внесок Японії склав 16,6%, що приблизно дорівнює загальній сумі внесків Великобританії (6,6%), Франції (6,3%), Китаю (2,7 %), а також Росії (1,2%). Що стосується бюджету миротворчих операцій, то в ньому Японія також займає друге місце після США (26,1%), займаючи 16,6%, що перевищує внески Великобританії (7,9%), Франції (7,5%), Китаю (3,2%), а також Росії (1,4%)³². Хатано Йосіо, Посол Японії в ООН (1990–1994 рр.), в інтерв'ю 2006 р. висловив думку про те, що, якби Японія стала вносити на 2,5 % більше і наздогнала б США, то оцінка її діяльності значно б зросла³³. Професор Кітаока, у свою чергу, вважає, що, оскільки не можна значно зменшити суму внесків Японії до бюджету ООН, слід розширити її дипломатичні можливості шляхом отримання місця постійного члена в РБ ООН³⁴.

Що стосується питання про постійне членство Японії в РБ ООН, то воно було вперше порушене в 1959 р. міністром закордонних справ Аїчіро Фудзіяма, а в 1969 р. міністр закордонних справ Кіічі Аїчі офіційно заявив на сесії Генеральної Асамблеї

про бажання Японії стати постійним членом РБ ООН³⁵. На сьогодні союзниками Японії відносно реформування РБ ООН є Бразилія, Німеччина та Індія, які разом з нею складають так звану Групу чотирьох, офіційно сформовану у вересні 2004 р.³⁶. Серед основних аргументів Японії щодо отримання місця постійного члена РБ ООН можна назвати зміну чисельності членів і складу ООН, анахронізм входження в раду країн-переможниць Другої світової війни, виникнення нових загроз міжнародному миру та безпеці, а також роль, яку Японія грала в організації після входження в неї, а саме економічне сприяння і внесок у розвиток концепції людської безпеки. Прем'єр-міністр Японії Дзюньїтіро Коїдзумі в своїй доповіді на 59 сесії Генеральної Асамблеї ООН у вересні 2004 р. звернув увагу на роль Японії в реконструкції Іраку та Афганістану, а також її лідируючу роль в переговорах з проблеми Північної Кореї. Він заявив, що “країни, в яких є бажання і ресурси грати лідируючу роль у міжнародному мирі та безпеці, повинні завжди брати участь в процесі ухвалення рішень Ради”³⁷. У травні 2005 р. вказаною Групою чотирьох був складений проект резолюції, який пропонував збільшення чисельності РБ з 15 до 25 членів з 6 додатковими місцями постійних членів (2 для Африки, 2 для Азії, 1 для Латинської Америки і 1 для Східної Європи), а також 4 додатковими місцями непостійних членів (1 для Африки, 1 для Азії, 1 для Латинської Америки і 1 для Східної Європи)³⁸. Крім того, в проекті визначалося, що нові постійні члени матимуть ті ж права і обов'язки, що і старі, тобто отримують право вето. Співавторами цього проекту резолюції виступили 29 країн. Серед них, наприклад, Афганістан, Франція, Німеччина, Україна та інші. Проте, через опозицію з боку Китаю, Росії, США, а також інших держав, проект був відхилений. Посол Японії в ООН Осіма Кензо (2004–2007 рр.) висловив думку про те, що Японії слід дістати урок з цієї невдачі й переглянути курс, враховуючи позиції США, Китаю і Африки, які проявилися в процесі створення цього проекту. Він також зазначив, що реформу РБ можна розглядати як “битву середніх держав”, а саме Групи чотирьох і Кавового клубу*, і що з урахуванням нинішніх умов перспектива ухвалення резолюції зовсім далека³⁹.

Прихід Демократичної партії до влади в результаті виборів в Палату представників японського парламенту 30 серпня 2009 р. подав надії на те, що принцип прихильності ООН може зайняти пріоритетне місце в зовнішній політиці Японії. Прем'єр-міністр Японії Хатояма Юкіо у своїй доповіді на 64

* “Кавовий клуб” - країни, які виступають проти збільшення постійних членів РБ ООН (Аргентина, Італія, Канада, Пакистан, Туреччина, Південна Корея та ін.)

сесії Генеральної Асамблеї ООН у вересні 2009 р. заявив про те, що “Японія знову стане “мостом” між Сходом і Заходом”⁴⁰, а також позначив 5 пріоритетних сфер співпраці між Японією і ООН, такі як глобальна економічна криза; зміна клімату; нерозповсюдження ядерної зброї та роззброєння; досягнення миру, подолання бідності, а також створення Східно-азіатського Співтовариства. На зустрічі з Генеральним Секретарем ООН Пан Гі Муном, яка відбулася у вересні 2009 р., Прем’єр-міністр Хатояма заявив, що, незважаючи на важливість японо-американських стосунків, “співпраця з ООН є основним зовнішньополітичним курсом Демократичної партії”⁴¹, а також додав, що “існує необхідність докладати більше зусиль у сфері миротворчих операцій, оскільки гуманітарний вне-

сок Японії в них доки недостатній”⁴². За період прем’єрства Хатояма Японія направила свій контингент в Гаїті, розпочавши участь ще в одній миротворчій операції ООН. Японія також продовжує відігравати важливу роль у фінансуванні бюджету ООН, що було підтверджено Пан Гі Муном на зустрічі з новим Прем’єр-міністром Японії Наото Каном в серпні 2010 р. Проте, внутрішньополітична нестабільність (Наото Кан став в червні 2010 р. п’ятим прем’єр-міністром за останні 3 роки), а також відсутність успіхів в прискоренні темпів економічного росту (влітку 2010 м. Китай був визнаний другою економікою світу після США) можуть мати негативний вплив на перспективу значних змін в діяльності Японії в ООН в найближчому майбутньому.

ПОСИЛАННЯ

- ¹ Акасі Я. Ніхон то кокурэн но годзю нен (Японія та ООН: 50 років). - Токіо: Мінэруба сьобо, 2008. – С.2.
- ² Там само – С.3.
- ³ Address of His Excellency Mamoru Shigemitsu, Deputy Prime Minister and Foreign Minister of Japan, before the United Nations General Assembly on the Occasion of Japan’s Admission to the United Nations in December 18, 1956 // <http://www.mofa.go.jp/policy/un/address5612.html>.
- ⁴ Вага гайко но кіндзю (Тенденції в нашій зовнішній політиці) // <http://www.mofa.go.jp/mofaj/gaiko/bluebook/1957/s32-contents.htm>.
- ⁵ Кітаока С. Ніхон но дзіріцу – тайбей кьотю то адзіа гайко (Незалежність Японії – співпраця з США та азіатська дипломатія). – Токіо: Тюо корон сіня, 2004. – С. 68-69.
- ⁶ Акасі Я. Кокусай ренго – кісеки то тенбо (ООН - пройдений шлях і перспективи). – Токіо: Іванами сьотен, 2006 – С.197.
- ⁷ Кітаока С. Ніхон но дзіріцу – тайбей кьотю то адзіа гайко (Незалежність Японії – співпраця з США та азіатська дипломатія). – Токіо: Тюо корон сіня, 2004. – С.63.
- ⁸ Акасі Я. Ніхон то кокурэн но годзю нен (Японія та ООН: 50 років). - Токіо: Мінэруба сьобо, 2008. – С.63.
- ⁹ Кітаока С. Ніхон но дзіріцу – тайбей кьотю то адзіа гайко (Незалежність Японії – співпраця з США та азіатська дипломатія). – Токіо: Тюо корон сіня, 2004. – С.69.
- ¹⁰ Glenn D. Hook. Japan’s International Relations. – Padstow: Routledge, 2005. – P.382.
- ¹¹ Питання фінансування ООН // <http://www.un.org/ru/aboutun/finance/>.
- ¹² Japan’s International Peace Cooperation // http://www.pko.go.jp/PKO_E/result/years.html.
- ¹³ International Peace Cooperation Assignment in Cambodia // http://www.pko.go.jp/PKO_E/result/cambo/cambo02.html.
- ¹⁴ Sawaji O. Serving the High Cause // The Japan Journal. – 2005. - P - 7.
- ¹⁵ Кітаока С. Кокурэн но сейдзі рікігаку (Політична динаміка ООН). – Токіо: Тюо корон сіня, 2007. – 302 с.
- ¹⁶ International Peace Cooperation Assignment in Angola // http://www.pko.go.jp/PKO_E/result/angola/angola02.html.
- ¹⁷ International Peace Cooperation Assignment in Mozambique // http://www.pko.go.jp/PKO_E/result/mozan/mozan02.html.
- ¹⁸ International Peace Cooperation Assignment in El Salvador // http://www.pko.go.jp/PKO_E/result/elsal/elsal02.html.
- ¹⁹ International Peace Cooperation Assignment in East Timor // http://www.pko.go.jp/PKO_E/result/e_timor/e_timor03.html.
- ²⁰ International Peace Cooperation Assignment in East Timor // http://www.pko.go.jp/PKO_E/result/e_timor/e_timor07.html.
- ²¹ International Peace Cooperation Assignment in Timor-Leste // http://www.pko.go.jp/PKO_E/result/e_timor/e_timor10.html.
- ²² International Peace Cooperation Assignment in the Golan Heights. // http://www.pko.go.jp/PKO_E/result/golan/golan02.html.
- ²³ International Peace Cooperation Assignment in Nepal // http://www.pko.go.jp/PKO_E/result/nepal/nepal02.html.
- ²⁴ International Peace Cooperation Assignment in Sudan // http://www.pko.go.jp/PKO_E/result/sudan/sudan05.html.
- ²⁵ Іраку дзіндо фукко сіен кацудо (Підтримка гуманітарного відновлення Іраку) // <http://www.mod.go.jp/gsd/news/kokusai/2004/01/iraq.html>.
- ²⁶ Камбоджіа вахей ойоби фукко е но ніхон но кьорьоку (Співпраця Японії, спрямована на мир та відновлення Камбоджі) // <http://www.mofa.go.jp/mofaj/area/cambodia/kyoryoku.html>.
- ²⁷ Sawaji O. Serving the High Cause // The Japan Journal. – 2005. - P. 8.
- ²⁸ Там само. P. 9.

- ²⁹ Текст закону «Про міжнародну співпрацю в забезпеченні миру» // <http://law.e-gov.go.jp/htmldata/H04/H04HO079.html>.
- ³⁰ Disarmament and Non-Proliferation: Japan's Efforts // <http://www.mofa.go.jp/policy/un/disarmament/policy/pamph0709.pdf>.
- ³¹ Акасі Я. Ніхон то кокурен но годзю нен (Японія та ООН: 50 років). - Токіо: Мінэруба сьобо, 2008. – С. 377.
- ³² Кітаока С. Ніхон но дзіріцу – тайбей кьотьо то адзіа гайко (Незалежність Японії – співпраця з США та азіатська дипломатія). – Токіо: Тюо корон сінся, 2004. – С.28.
- ³³ Акасі Я. Ніхон то кокурен но годзю нен (Японія та ООН: 50 років). - Токіо: Мінэруба сьобо, 2008. – С.213.
- ³⁴ Кітаока С. Ніхон но дзіріцу – тайбей кьотьо то адзіа гайко (Незалежність Японії – співпраця з США та азіатська дипломатія). – Токіо: Тюо корон сінся, 2004. – С.30.
- ³⁵ Акасі Я. Кокусай ренго – кісеки то тенбо (ООН - пройдений шлях і перспективи). – Токіо: Іванами сьотен, 2006 – С.204.
- ³⁶ Акасі Я. Ніхон то кокурен но годзю нен (Японія та ООН: 50 років). - Токіо: Мінэруба сьобо, 2008. – С.326.
- ³⁷ Address by H.E. Mr. Junichiro Koizumi Prime Minister of Japan at the 59 Session of the General Assembly of the United Nations “A New United Nations for the New Era”, 21 Sept. 2004 // <http://www.mofa.go.jp/policy/un/adress0409.html>
- ³⁸ Draft Security Council Resolution on Reforming the Security Council, Proposed by the G4 // <http://www.eyeontheun.org/documents-item.asp?d=333&id=431>.
- ³⁹ Акасі Я. Ніхон то кокурен но годзю нен (Японія та ООН: 50 років). - Токіо: Мінэруба сьобо, 2008. – С.331-332.
- ⁴⁰ Address by Prime Minister Hatoyama at the 64th Session of the General Assembly of the United Nations, 24 September 2009 // http://www.kantei.go.jp/foreign/hatoyama/statement/200909/ehat_0924c_e.html .
- ⁴¹Текст «Основного закону з атомної енергії» // <http://www.iae.or.jp/energyinfo/energydata/data3028.html>.
- ⁴² Хатояма дайхьо, Бан кокурен дзимусотьо то кайдан (Зустріч Прем'єр-міністра Хатоями з Генеральним Секретарем Пан Гі Муном) // <http://www.dpj.or.jp/news/?num=16425>.

Udovik V.V. The main activities of Japan in the UN / Odessa I.I. Mechnikov national university.

The article deals with historical perspective and current status of Japan to the UN. The author considers the cooperation with Japan, the United Nations in such areas as international peace and security, nuclear nonproliferation, reform of the UN Security Council, and analyzes the evolution of Japan's policy with regard to the organization.

Keywords: foreign policy of Japan, the United Nations, and international relations.

Удовик В.В. Основные направления деятельности Японии в ООН / Одесский национальный университет имени И.И. Мечникова.

В статье рассматривается историческая ретроспектива, а также современное состояние деятельности Японии в ООН. Автор рассматривает сотрудничество Японии с ООН в таких областях, как обеспечение международного мира и безопасности, нераспространения ядерного оружия, реформирование Совета Безопасности ООН, а также анализирует эволюцию политики Японии в отношении этой организации.

Ключевые слова: внешняя политика Японии, ООН, международные отношения.

Стаття надійшла до редколегії 12.03.2010

Прийнята до друку 17.05.2010